

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 241/2021-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Ladislava Duditša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených Advokátskou kanceláriou Ivan Syrový, s. r. o., Kadnárova 83, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ivan Syrový, PhD., proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 25 Co 91/2019-1030 z 21. januára 2020 v jeho výrokoch č. IV a V takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 4. marca 2020 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 25 Co 91/2019-1030 z 21. januára 2020 v jeho výrokoch č. IV a V. Napadnutý rozsudok navrhujú zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznanie náhrady trov konania.

2. Podľa čl. II ods. 3 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 (ďalej len „rozvrh práce“) prvý senát ústavného súdu pracuje v zložení Rastislav Kaššák (predseda senátu) a sudcovia Jana Baricová a Miloš Maďar. Sudca Miloš Maďar pred predbežným prejednaním ústavnej sťažnosti sťažovateľov oznámil skutočnosť zakladajúcu dôvod na vylúčenie svojej osoby z prejednávania a rozhodovania v uvedenej veci [v zmysle dikcie § 49 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], a to, že bol v právnej veci sťažovateľov pred vymenovaním do funkcie sudcu

ústavného súdu činný pri výkone povolania ako advokát protistrany (žalovaného v 2. rade, pozn.). Na základe uvedeného bolo preto uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 199/2021-5 z 20. apríla 2021 rozhodnuté v zmysle § 49 ods. 2 zákona o ústavnom súde o jeho vylúčení z konania a rozhodovania v danej veci. S poukazom na čl. III ods. 1 písm. c) a d) rozvrhu práce vylúčeného člena prvého senátu sudcu Miloša Maďara v tomto konaní zastupuje člen štvrtého senátu ústavného súdu sudca Ladislav Dudiš. Preto ústavný súd rozhodol v zložení senátu, ako je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti ako, aj napadnutého rozsudku vyplýva, že sťažovatelia sa v procesnom postavení žalobcov domáhali určenia vlastníckeho práva k bytu ■■■■■ v bytovom dome ■■■■■ na ulici ■■■■■ (ďalej len „byt“), ako aj spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu. Žalobu podali najprv len proti žalovanému ■■■■■ (ďalej len „žalovaný v 1. rade“), no následne ju rozšírili aj proti žalovaným ■■■■■ (ďalej len „žalovaný v 2. rade“), ■■■■■ (ďalej len „žalovaný v 3. rade“) a ■■■■■ (ďalej len „žalovaný v 4. rade“), a taktiež sa domáhali aj vydania predbežného opatrenia spočívajúceho v zákaze žalovanému v 1. rade nakladať s bytom. Podaním z 18. januára 2006 následne sťažovatelia odstránili vytknuté formálne nedostatky a požiadali o zmenu žalobného petitu na určenie neplatnosti dražby. Okresný súd Piešťany (ďalej len „okresný súd“) svojím v poradí druhým rozsudkom vo veci pod č. k. 4 C 8/2008-894 z 8. júna 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 8. júna 2018“) okrem samotného úspechu v konaní sťažovateľom priznal proti žalovaným v 1. až 4. rade aj nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Na základe podaného odvolania žalovaných v 1. až 4. rade krajský súd vydal napadnutý rozsudok, ktorým zmenil rozsudok okresného súdu z 8. júna 2018 a v časti trov konania priznal žalovaným v 1. až 3. rade proti sťažovateľom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 60 % a žalovanému v 4. rade v rozsahu 50 %.

4. Krajský súd v napadnutom rozsudku svoje odôvodnenie v časti náhrady trov konania založil na argumentácii, že priznal v spore prevažne úspešnej sporovej strane nárok na náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, proti prevažne neúspešnej protistrane. Zohľadnil aj tú skutočnosť, že sťažovatelia sa v konaní domáhali voči žalovaným v 1. až 3. rade aj zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy v sume 16 000 eur, no v tejto časti bolo konanie zastavené na základe späťvzatia žaloby sťažovateľmi. Pretože uvedené späťvzatie bolo vyhodnotené ako bezdôvodné a sťažovatelia tak zavinili v tejto časti zastavenie konania, bol krajský súd toho názoru, že v konaní o tomto nároku tak boli sťažovatelia v celom rozsahu neúspešní. Ďalej uviedol, že sťažovatelia sa v konaní domáhali celkom piatich samostatných nárokov, pričom štyroch nárokov sa domáhali proti žalovaným v 1. až 4. rade a v prípade piateho nároku len voči žalovaným v 1. až 3. rade. Pretože však sťažovatelia boli proti žalovaným v 1. až 3. rade neúspešní, čo sa týka štyroch nárokov z piatich, a teda ich hrubý úspech bol len 20 %, pričom hrubý úspech žalovaných v 1. až 3. rade tak predstavoval 80 %, tým bol daný prevažný čistý úspech žalovaných v 1. až 3. rade v rozsahu 60 % a priznaná im tak bola v tomto rozsahu aj náhrada trov konania proti sťažovateľom. Proti žalovanému v 4. rade sa sťažovatelia domáhali celkom štyroch samostatných nárokov, avšak úspešní boli len v jednom z nich, teda ich hrubý úspech predstavoval len 25 %. Hrubý úspech žalovaného v 4. rade tak predstavoval 75 %, a preto bol daný prevažný čistý úspech žalovaného v 4. rade v rozsahu 50 % a priznaná mu tak bola v tomto rozsahu aj náhrada trov konania proti sťažovateľom.

II. Argumentácia sťažovateľov

5. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti argumentujú:

- a) Porušenie svojich práv vidia v tom, že boli napadnutým rozsudkom proti žalovaným v 1. až 4. rade zviazaní na náhradu trov konania, a to napriek tomu, že v konaní vo veci samej boli úspešní a krajský súd im *de facto* vyhovel.
- b) Namietali, že v konaní išlo o riešenie komplexných otázok, s ktorými sa aj samotný krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku musel vysporiadať rozsiahlou právnou argumentáciou, a preto im nie je možné pričítať na ťarchu, ak v žalobe podľa svojich najlepších schopností formulovali viac petitov, ktoré považovali za účelné. Dodali, že v časti žaloby týkajúcej sa neplatnosti dražby pôvodná právna úprava v čase podania žaloby ani *ex lege* neupravovala okruh účastníkov konania, preto nebolo jednoznačné, kto je pasívne vecne legitimovaným subjektom.
- c) Zároveň namietajú, že závery krajského súdu v napadnutom rozsudku o trovách konania opomínajú uplatnenie existujúcich dôvodov hodných osobitného zreteľa v ich veci, v dôsledku čoho podľa § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) súd môže nepriznať náhradu trov konania.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu v jeho výrokoch IV a V, ktorými zviazal sťažovateľov k náhrade trov konania proti žalovaným v 1. až 3. rade v rozsahu 60 % a proti žalovanému v 4. rade v rozsahu 50 %. Overovaním na Informačnom centre okresného súdu bolo zistené, že napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 10. februára 2020 a žiadanou zo sporových strán proti nemu nebolo podané dovolanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

7. Zákon o ústavnom súde v § 132 ods. 2 zakotvuje princíp subsidiarity a ustanovuje, že ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 207/2020).

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Sťažovatelia v podanej ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku namietajú práve tú skutočnosť, že boli proti žalovaným v 1. až 4. rade zviazaní

na náhradu trov konania, a to napriek tomu, že v konaní vo veci samej boli úspešní a krajský súd im *de facto* vyhovel. K porušeniu práva na spravodlivý proces malo dôjsť aj v dôsledku toho, že krajský súd mal v napadnutom rozsudku v časti o trovách konania opomenúť uplatniť existujúce dôvody hodné osobitného zreteľa vo veci sťažovateľov.

9. Problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku sa ústavný súd zaoberal už v minulosti, a to konkrétne v uznesení č. k. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom okrem iného vyslovil, že § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcemu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o matérii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej... Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Cez prizmu uvedeného holistického ústavnoprávneho prístupu je tak v okolnostiach prejednávanej veci adekvátne postupovať aj v tejto veci. V danej veci ide v prípade napadnutého rozsudku o rozhodnutie, ktorým krajský súd zmenil rozsudok okresného súdu z 8. júna 2018 aj v časti o nároku na náhradu trov konania (nie o výške trov konania, pozn.). Teda ide o rozhodnutie, ktorým sa pred krajským súdom ako súdom odvolacím konanie o tomto nároku s konečnou platnosťou skončilo, bolo ho tak možné z dôvodov zmätočnosti podľa § 420 CSP podrobiť prieskumu dovolacieho súdu.

10. Vychádzajúc z už uvedeného, ako aj z dôvodov ústavnej sťažnosti, v danej veci sťažovatelia nepodaním dovolania podľa § 420 písm. f) CSP proti napadnutému rozsudku nevyčerpali právny prostriedok, ktorý im priznáva zákon na ochranu ich základných práv a slobôd.

11. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti ústavným súdom v situácii, keď sťažovatelia nevyužili prostriedok ochrany svojich práv, ktorý im zákon účinne poskytoval, teda nepodali dovolanie, hoci ho podať mohli a mali, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. III. ÚS 562/2017).

12. Pretože sťažovatelia v podanej ústavnej sťažnosti netvrdili, že dovolanie nepodali z dôvodov hodných osobitného zreteľa, neprichádzal do úvahy ani prípadný možný postup podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej neprípustnosti.

13. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu